МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ІСТОРІЇ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Міжнародні відносини і світова політика

INTERNATIONAL RELATIONS AND WORLD POLITICS

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» для усіх галузей знань, усіх спеціальностей.

«3» жовтня 2025 р. 21 с.

Розробник: *Буглай Наталя Михайлівна, доктор історичних наук, професор кафедри історії.*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» *розглянуто на засіданні кафедри історії*
Протокол № 4 від «07» липня 2025 р.

Завідувач кафедри *Надія Рижева*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» *розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського*
Протокол № 1 від «11» вересня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» *погоджено з навчальним відділом*

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» *затверджено Навчально-методичною радою НУК*
Протокол № 8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Буглай Н.М., 2025

ЗМІСТ

Вступ *4*
1. Опис навчальної дисципліни *5*
2. Мета вивчення навчальної дисципліни *6*
3. Передумови для вивчення дисципліни *6*
4. Очікувані результати навчання *6*
5. Програма навчальної дисципліни *6*
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування *14*
7. Форми поточного та підсумкового контролю *14*
8. Критерії оцінювання результатів навчання *17*
9. Засоби навчання… *19*
10. Рекомендовані джерела інформації *19*

ВСТУП

Анотація

«Міжнародні відносини і світова політика» є дисципліною вибіркової складової навчального плану, що орієнтує студентів на розгляд міжнародних відносин і зовнішньої політики держав світу. В процесі вивчення дисципліни висвітлюються особливості формування зовнішньополітичних стратегій різних країн світу та розкриваються основні проблеми міжнародних відносин останньої третини XIX – початку XXI ст. Дисципліна сприяє формуванню толерантних установок при оцінці окремих фактів і явищ міжнародного життя та налаштовує студентів на вивчення основних етапів міжнародних відносин, історичних типів світового порядку, змісту і форм міжнародного співробітництва. В процесі викладання курсу особлива увага приділяється питанням формування систем міжнародних відносин, що склалися після Першої та Другої світових війн, особливостям функціонування регіональних та субрегіональних систем. Розглядаються, також, тенденції міжнародних відносин в умовах постбіполярного світу, питання розширення впливу ЄС та НАТО, проблема ефективності діяльності ООН у XXI ст. Стан і перспективи розвитку міжнародних відносин в умовах глобалізації аналізуються у контексті трансформації міжнародних відносин, сучасних викликів та формування контурів нової парадигми організації світового порядку.

Ключові слова: глобальне лідерство, міжнародні відносини, міжнародні організації, світовий порядок, політика, постбіполярний світ.

Abstract

«International Relations and World Politics» is an elective course that introduces students to international relations and the foreign policies of countries around the world. The course highlights the peculiarities of foreign policy strategies of different countries and reveals the main problems of international relations in the last third of the 19th century and the beginning of the 21st century. The discipline promotes the formation of tolerant attitudes in assessing individual facts and phenomena of international life and prepares students to study the main stages of international relations, historical types of world order, and the content and forms of international cooperation. In the course of teaching, special attention is paid to the formation of international relations systems that emerged after the First and Second World Wars, as well as the peculiarities of the functioning of regional and subregional systems. It also examines trends in international relations in the post-bipolar world, the expansion of the influence of the EU and NATO, and the efficiency of the UN in the 21st century. The state and prospects of international relations in the context of globalisation are analysed in the context of the transformation of international relations, contemporary challenges and the formation of a new paradigm for the organisation of the world order.

Key words: global leadership, international relations, international organisations, world order, politics, post-bipolar world.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Усі галузі знань</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 5</td><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання
–

Загальна кількість годин –150</td><td rowspan="8">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>7-й</td><td>7-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>8 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>8 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="6">Освітній рівень:
перший (бакалаврський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>134 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: усна</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» полягає у формуванні об′єктивних уявлень про міжнародні відносини і світову політику в період останньої третини XIX – початку XXI ст.; ознайомленні студентів із знаннями з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики, закономірностями розвитку міжнародних систем, особливостями взаємодії основних учасників міжнародних відносин; формуванні об'єктивного, збалансованого погляду на міжнародні події.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових. Під час опанування матеріалами курсу студенти матимуть можливість оволодіти такими компетенціями:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії;
- здатність генерувати нові ідеї;
-здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність спілкуватися з представниками інших соціальних, конфесійних, професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

5. Програма навчальної дисципліни

1-й семестр

Модуль 1. **Міжнародні відносини та світова політика в останній третині XIX – на початку XXI століть.**

Змістовий модуль 1. **Теоретичні засади дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика». Міжнародні відносини на початку XX ст. та в роки Першої світової війни.**

Тема 1. Вступ. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчально-наукова дисципліна. Історичні типи світового порядку.

1. Міжнародні відносини: предмет, поняття, категорії, теоретичні дослідження.
2. Історичні типи міжнародного порядку. Вестфальський світовий порядок.
3. Віденська епоха.
4. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
5. Ялтинсько-Потсдамська доба.
6. Міжнародні відносини у посбіполярному світі.

Література [12], стор. 20-45; [17], стор. 8-15; 91-112; 298-320.

Тема 2. Міжнародна ситуація в останній третині XIX - на початку XX ст.

1. Міжнародні відносини останньої третини XIX – початку XX ст.
2. Загострення боротьби за колоніальний перерозподіл світу.
3. Передумови утворення та становлення Троїстого союзу. Формування Антанти.
4. Марокканські кризи 1905 р. та 1911 р.
5. Боснійська криза 1908-1909 рр. та італо-турецька війна 1911-1912 рр.
6. Балканська криза 1912-1913 рр. та її наслідки.

Література [10], стор. 69-102; [11], стор. 154-246; 135-147.

Тема 3. Дипломатична діяльність країн світу в добу Першої світової війни.

1. Основні причини Першої світової війни та стратегічні плани її учасників. Початок війни.
2. Боротьба за союзників як провідна зовнішньополітична тенденція у період війни.
3. Вступ у війну США.
4. Міжнародні відносини наприкінці Першої світової війни. Вихід Росії з війни.
5. Поразка Німеччини та її союзників у війні.

Література [10], стор. 69-102; [11], стор. 246-265.

Змістовий модуль 2. **Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин. Міжнародна ситуація у міжвоєнну добу**

Тема 1. Світ після Першої світової війни: геополітичні зміни. Основні засади Версальсько-Вашингтонської системи.

1. Формування нової геополітичної карти світу після Першої світової війни. Паризька мирна конференція 1919-1920 рр.
2. Версальська система мирних договорів.
3. Міжнародна оргнізація Ліга Націй. Мандатна система.
4. Міжнародна конференція у Вашингтоні 1921-1922 р.
5. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних договорів, її позитиви та недоліки.

Література [8], стор. 56-64; [10], стор. 102-116.

Тема 2. Проблеми європейської політики у 1920-ті рр.

1. Основні проблеми міжнародних відносин у 20-ті рр. XX ст.
2. Генуезька конференція 1922 р. Раппальський договір 1922 р. та його наслідки.
2. Гаазька фінансово–економічна конференція 1922 р.
3. Проблемні питання Лозаннської конференції (1922–1923 рр.).
4. Конференція у Лондоні (1924 р.) й питання репарацій у планах Дауеса та Юнга.
5. Локарнська конференція 1925 р., як спроба вирішення міжнародних суперечностей.
6. Пакт Бріана-Келлога та проблеми роззброєння.
7. Міжнародна ситуація в період тимчасової стабілізації та роки світової економічної кризи.

Література [8], стор. 64-69; [10], стор. 102-116.

Тема 3. Зовнішня політика провідних країн світу в 1930-ті рр.

1. Зовнішньополітичні пріоритети провідних країн світу у міжвоєнну добу.
2. Міжнародна ситуація на Далекому Сході. Розпад Вашингтонської системи.
3. Початок воєнної агресії Німеччини: вихід з конференції по роззброєнню та Ліги Націй. Саарський плебісцит 1935 року та його наслідки.

4. Відмова Німеччини від військових статей Версальського договору. Вступ німецьких військ в Рейнську зону 1936 року.
5. Воєнна агресія італійського фашизму: вторгнення в Ефіопію та окупація Албанії.

Література [8], стор. 69-86; [10], стор. 102-116.

Змістовий модуль 3. Криза Версальсько-Вашингтонської системи. Світова політика в період Другої світової війни.

Тема 1. Світова політика наприкінці 30-х рр. XX ст.
1. Розпад Версальської системи. Аншлюс Австрії.
2. Мюнхенська конференція 1938 року та її наслідки.
3. Англо–франко–радянські переговори 1939 року та крах політики створення системи колективної безпеки в Європі.
4. Радянсько-німецьке зближення. Пакт Молотова-Ріббентропа.

Література [8], стор. 69-86; [10], стор. 102-116.

Тема 2. Міжнародні відносини під час Другої світової війни (1939-1945 рр.).
1. Криза у міжнародних відносинах. Початок Другої світової війни.
2. Дипломатична діяльність країн світу під час Другої світової війни (1939–1942 рр.).
3. Вступ СРСР та США в Другу світову війну. Формування та зміцнення антигітлерівської коаліції.
4. Відкриття Другого фронту в Європі. Капітуляція Німеччини. Завершення Другої світової війни у Європі.
5. Завершальний етап війни на Тихому океані та капітуляція Японії.
6. Підсумки та наслідки Другої світової війни.

Література [8], стор. 295-300, 305-308; 311-316; [10], стор. 116-131.

Тема 3. Міжнародні конференції періоду Другої світової війни, їх значення.
1. Актуальні проблеми Тегеранської конференції 1943 р.
2. Проблемні питання конференції в Думбартон–Оксі (1944 р.).
3. Головні настанови Кримської (Ялтинської) конференції (лютий 1945 р.).
4. Рішення союзницької конференції в Сан–Франциско (квітень–червень 1945 р.).
5. Історичне значення Потсдамської конференції 1945 р.
6. Створення засад Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин.

Література [8], стор. 310-316; [10], стор. 116-131.

Змістовий модуль 4. Ситуація у світі в другій половині 1940-х – 1980-х рр. Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин.

Тема 1. Дипломатія після Другої світової війни. «Холодна війна» та біполярність повоєнного світу.
1. Геополітичні наслідки Другої світової війни. Паризька мирна конференція 1946 року.
2. Мирні договори із країнами-союзницями Німеччини по Другій світовій війні.
3. Створення та діяльність ООН.
4. Формування біполярного світу та початок «холодної війни». Утворення військово-політичних блоків.
5. Німецьке питання в міжнародних відносинах.
6. Регіональні конфлікти та проблеми їх розв’язання в умовах біполярного світу.

Література [10], стор. 131-155; [15], стор. 19-118; 143-159; 215-233.

Тема 2. Криза колоніалізму та її вплив на світову політику другої половини XX століття.
1. Процес деколонізації у повоєнному світі. Його етапи.
2. Бандунгська конференція 1955 р.
3. Створення та еволюція Руху неприєднання.
4. Регіональні конфлікти на постколоніальному просторі.
5. Країни «третього світу» в інтеграційних процесах (на рівні регіональних організацій).
Література [10], стор. 131-155; [15], стор. 119-142.

Тема 3. Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин.
1. Особливості західноєвропейської інтеграції.
2. Країни Центрально-Східної Європи в міжнародних відносинах. РЕВ та ОВД.
3. Країни Близького та Середнього Сходу в системі міжнародних відносин.
4. Міжнародні відносини у Південно-Східній та Південній Азії.
5. Країни Східної Азії у міжнародних відносинах.
6. Латиноамериканська система міжнародних відносин.
7. Система міжафриканських відносин.
Література [14], стор. 265-541; [15], стор. 469-808.

Змістовий модуль 5. Світова політика у 1970-х – 1980-х рр. Міжнародні відносини наприкінці XX – на початку XXI ст.

Тема 1. Дипломатичні відносини у 1970-х – першій половині 1980-х рр. Гельсінкський процес.
1. Міжнародні відносини у першій половині 1970-х: пошуки шляхів розрядки.
2. Радянсько-американські відносини
3. Гельсінкський процес. Підписання Заключного акта НБСЄ, його історичне значення.
4. Подальший розвиток гельсінкського процесу. Белградська зустріч країн-учасниць НБСЄ.
5. Міжнародна ситуація у другій половині 1970-х років, наростання суперечностей світового розвитку.
6. Криза політики розрядки, нова конфронтація.
Література [10], стор. 131-155; [14], стор. 6-31; [15], стор. 163-233; 271-292.

Тема 2. Міжнародні відносини у другій половині 80-х – на початку 90-х рр. XX ст..
1. Новий курс у зовнішній політиці СРСР.
2. Подальший розвиток Гельсінкського процесу. Паризька Хартія для нової Європи.
3. Остаточне врегулювання німецької проблеми.
4. Питання роззброєння у 1980-ті – на початку 1990-х рр.
5. Вплив перебудови в СРСР на міжнародні відносини.
6. Розпад СРСР, закінчення «холодної війни» та її наслідки.
Література [14], стор. 131-265; [15], стор. 293-514.

Тема 3. Завершення епохи біполярності та постбіполярний світ. Особливості формування сучасного світового порядку.

1. Провідні тенденції міжнародних відносин на межі XX-XXI століть. Глобальне лідерство США.
2. Становлення держав-нових світових лідерів: Китай, Індія, Південна Корея.
3. Проблеми безпеки і стабільності в світовій політиці. Міжнародний тероризм.
4. Поглиблення і розширення європейської інтеграції, її сучасний стан.
5. Глобалізація, її економічний, політичний, інформаційний вимір.
6. ООН у світовому порядку XXI ст.: проблема ефективності.
7. Розширення впливу ЄС та НАТО.

Література [9], стор.372-424; [10], стор.155-176; [12], стор.115-134; [14], стор.597-617.

Тематичний план навчальної дисципліни
1 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Міжнародні відносини та світова політика в останній третині XIX – на початку XXI століть.										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика». Міжнародні відносини на початку XX ст. та в роки Першої світової війни.										
Тема 1. Вступ. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчально-наукова дисципліна. Історичні типи світового порядку.	10	2	2	–	6	10	2	0	–	8
Тема 2. Міжнародна ситуація в останній третині XIX - на початку XX ст.	10	2	2	–	6	10	0	2	–	8
Тема 3. Дипломатична діяльність країн світу в добу Першої світової війни	10	2	2		6	10	0	0	-	10
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Усього годин	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 2. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин. Міжнародна ситуація у міжвоєнну добу.										
Тема 1. Світ після Першої світової війни: геополітичні зміни. Основні засади Версальсько-Вашингтонської системи.	10	2	2	–	6	10	0	0	–	10
Тема 2. Проблеми європейської політики у 1920-ті рр.	10	2	2	–	6	10	2	0	–	8
Тема 3. Зовнішня політика провідних країн світу в 1930-ті рр.	10	2	2		6	10	0	0	–	10
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6	–	18	30	2	0	–	28
Усього годин	30	6	6		18	30	2	0	–	28
Змістовий модуль 3. Криза Версальсько-Вашингтонської системи. Світова політика в період Другої світової війни.										
Тема 1. Світова політика наприкінці 30-х рр. XX ст.	10	2	2	–	6	10	0	0	–	10
Тема 2. Міжнародні відносини під час Другої	10	2	2	–	6	10	0	2	–	8

світової війни (1939-1945 рр.).										
Тема 3. Міжнародні конференції періоду Другої світової війни, їх значення.	10	2	2		6	10	0	0	–	10
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	–	18	30	0	2	–	28
Усього годин	30	6	6		18	30	0	2	–	28
Змістовий модуль 4. Ситуація у світі в другій половині 1940-х – 1980-х рр. Регіональні особливості міжнародних відносин.										
Тема 1. Дипломатія після Другої світової війни. «Холодна війна» та біполярність повоєнного світу.	10	2	2	–	6	10	2	0	–	8
Тема 2. Криза колоніалізму та її вплив на світову політику другої половини XX століття.	10	2	2	–	6	10	0	2	–	8
Тема 3. Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин.	10	2	2		6	10	0	0	-	10
Разом за змістовим модулем 4	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Усього годин	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 5. Світова політика у 1970-х – 1980-х рр. Міжнародні відносини наприкінці XX – на початку XXI ст.										
Тема 1. Дипломатичні відносини у 1970-х – першій половині 1980-х рр. Гельсінкський процес.	10	2	2	–	6	10	2	0	–	8
Тема 2. Міжнародні відносини у другій половині 80-х – на початку 90-х рр. XX ст.	10	2	2	–	6	10	0	2	–	8
Тема 3. Завершення епохи біполярності та постбіполярний світ. Особливості формування сучасного світового порядку.	10	2	2		6	10	0	0	–	10
Разом за змістовим модулем 5	30	6	6	–	18	30	2	2	–	26
Усього годин	30	6	6	-	90	30	2	2	–	26
Разом за курсом	150	30	30	-	90	150	8	8	-	134

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вступ. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчально-наукова дисципліна. Історичні типи світового порядку.	2	0
2	Міжнародна ситуація в останній третині XIX - на початку XX ст.	2	2
3	Дипломатична діяльність країн світу в добу Першої світової війни	2	0
4	Світ після Першої світової війни: геополітичні зміни. Основні засади Версальсько-Вашингтонської системи.	2	0
5	Проблеми європейської політики у 1920-ті рр.	2	0
6	Зовнішня політика провідних країн світу в 1930-ті рр.	2	0
7	Світова політика наприкінці 30-х рр. XX ст.	2	0
8	Міжнародні відносини під час Другої світової війни (1939-1945 рр.).	2	2
9	Міжнародні конференції періоду Другої світової війни, їх значення.	2	0
10	Дипломатія після Другої світової війни. «Холодна війна» та біполярність повоєнного світу.	2	0
11	Криза колоніалізму та її вплив на світову політику другої половини XX століття.	2	2
12	Особливості розвитку регіональних систем міжнародних відносин.	2	0
13	Дипломатичні відносини у 1970-х – першій половині 1980-х рр. Гельсінкський процес.	2	0
14	Міжнародні відносини у другій половині 80-х – на початку 90-х рр. XX ст.	2	2
15	Завершення епохи біполярності та постбіполярний світ. Особливості формування сучасного світового порядку.	2	0
	Разом	30	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – ***2-4 год. / 1 заняття***;
- написання рефератів – ***15 год. / 1 роботу;***
- підготовка до контрольних заходів – ***15 год. / 1 захід***
- підготовка проектних завдань - ***3–5 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма

1	Підготовка до практичних робіт	30	8
2	Реферат	15	45
3	Підготовка до контрольних заходів	15	15
4.	Виконання проєктних (самостійних) завдань*	30	66
	Разом	90	134

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
   - лекція;
   - пояснення;
   - дискусія;
   - диспут;
   - ілюстрування;
   - демонстрація;
   - відеометод;
   - майстер-клас
2) на семінарських заняттях:
   - практична робота;
   - фронтальне опитування;
   - частково-пошуковий метод;
   - спостереження.
   -

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проектні (самостійні роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні	**Критерії оцінювання**

відповіді на семінарських заняттях	
ДФН 3 ЗФН 4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
ДФН 2,5 ЗФН 3	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
ДФН 2 ЗФН 2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
ДФН 1 ЗФН 1	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
ДФН 0 ЗФН 0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 45 балів (15 відповідей по 3 бали ДФН; 4 відповіді по 4 бали ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 1 ЗФН 2	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
ДФН 0,5 ЗФН 1,5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
ДФН 0,4 ЗФН 1	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
ДФН 0,3 ЗФН 0,5	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
ДФН	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному

0,2 ЗФН 0,3	етапі проведення експериментів.
ДФН,ЗФН 0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (15 робіт по 1 балу ДФН; 15 робіт по 2 бали ЗФН).

Реферат	**Критерії оцінювання**
ДФН 20 ЗФН 24-20	Реферат має обсяг 15 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.
ДФН 15 ЗФН 19-15	Реферат має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.
ДФН 10 ЗФН 14-10	Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
ДФН 5-1 ЗФН 9-1	Тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20 балів (1 реферат по 20 балів ДФН, по 24 бали ЗФН).

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 20 ЗФН 30	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 15 ЗФН 20	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 10 ЗФН 15	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 5 ЗФН 10	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів

1 ЗФН 5-1	складності або незначну кількість помилок у завданнях І та ІІ рівнів складності та відсутності виконання завдань ІІІ рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20 балів (для ДФН, 30 балів для ЗФН)

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	15х3 бали = 45 балів	4х4 бали = 16 балів
Самостійна (проєктна) робота	15х1 балів = 15 балів	15х2 бали = 30 бали
Реферат	1х20 балів = 20 балів	1х24 бали = 24 бали
Контрольна (письмова) робота	1х20 балів= 20 балів	1х30 балів = 30 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
ЗМ 2	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2

ЗМ 3	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
		Реферат	20	Реферат	24
ЗМ 4	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
ЗМ 5	Т1	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	4
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проєктна) робота	1	Самостійна (проєктна) робота	2
Контрольна робота			20	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Алєксєєнко І.В. Міжнародні політичні процеси. Навчальний посібник: Донецьк: Норд-Прес, 2009. – 288с.

2. Буглай Н.М. Історія міжнародних відносин. Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Іліон, 2017. – 160 с.

3. Буглай Н.М. «Історія міжнародних відносин XX – початку XXI ст.» для змішаної форми навчання: навчально-методичний посібник. – Миколаїв, 2024. - 230 с. (електронний варіант).

4. Газін В. П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918-1945: Підручник для студентів ВНЗ.- К., 2003.

5. Газін В. П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2002 роки: Підручник для студентів ВНЗ.- К., 2004.

6. Глобалізація і безпека розвитку: монографія / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін.; наук. ред. О.Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2001.

7. Дюрозель Жан-Батіст. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. - К., 1995.

8. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-1945). Навчальний посібник.- К., 2001.

9. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV-XX століть: Навч.-посіб. / Ю.А. Горбань, Б.І. Білик, Л.В. Дячук та ін.; За ред Ю.А. Горбаня – К.: Знання, 2007. – 439 с.

10. Історія міжнародних відносин: підруч. / І.В. Алєксєєнко, А.Х. Маргулов, І.А. Єремєєва, М.В. Несправа. – Дніпро: ДДУВС, 2020. – 228 с.

11. Історія міжнародних відносин: 1640 – 1914 : навчально-методичний посібник / О. І. Брусиловська, І. В. Максименко, М. С. Покась; Одеськ. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса: Астропринт, 2022. — 280 с.

12. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 201 с.

13. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): Підручник / Манжола В.А., Білоусов М.М., Гайдуков Л.Ф. та ін. – К., 2003.

14. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): Підручник / Гайдуков Л.Ф., Кремень В.Г., Губерський Л.В. та ін. – К., 2001.

15. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. - 863 с.

16. Україна у міжнародних відносинах XX століття: Навч. посібн./ За ред. проф. Малика Я.Й. – Львів: Світ, 2004.

17. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: Навчальний посібник, 3–тє вид. стереотипне. – Львів: Новий світ, 2006.

18. Чекаленко Л. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник.- 2 вид. – К.: Кондор, 2011.

Допоміжна література

1. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Зовнішня політика України: еволюція концептуальних засад та проблеми реалізації / С.В. Віднянський, А.Ю. Мартинов // УІЖ.-2011. - № 4.

2. Гуцало М.Г Сучасний міжнародний тероризм, як системне явище: тенденції, фактори, шляхи протидії// Гілея.-2005.-№3.

3. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: Навчальний посібник для студентів Вищих навчальних закладів / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за редакцією Л. Губерського. -2-е видання, виправлене і доповнене.- К.: Знання, 2012.

4. Кіш Є. Геополітичні наслідки інтеграції країн Центральної Європи в Європейський Союз // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: історія. – 2005. – Випуск 12.

5. Киридон А. Міжнародні відносини у системному вимірі: поняття, етапи і тенденції розвитку // Історія в сучасній школі. - 2012. - №2.

6. Логвиненко С. Геополітичні суперечності в сучасному світі// Політичний менеджмент.-2010.-№1.

7. Матьовка М. Рух неприєднання: становлення і зміст // Історія України. - 2001. -№ 29-3.

8.Міжнародні організації (ООН, ЄС, НАТО, ОБСЄ, МВФ, СОТ, МКЧХ, ГУАМ, ОПЕК, АСЕАН, МАГАТЕ, ШОС) // Позакласний час. - 2009. - № 15-16.

9. НАТО у XXI столітті. - Брюссель: НАТО, 2004.

10. Поспєлов А.С. Особливості воєнних конфліктів 1975-1991 рр. в Азії, Африці та Латинській Америці // Записки історичного факультету. Вип.16. - Одеса, 2005.

11. Рябінін Є. Від глобалізації до багатополюсного світу через регіоналізм // Зовнішні справи. – 2012. - № 1.

12. Садкіна В. І. Глобальні проблеми людства // Географія. – 2005. – № 1.

13. Самофалов В. Китай у новому світовому порядку: становлення супердержави // Зовнішні справи. - 2013. - №4.

14. Толстов С. Міжнародна безпека в сучасному світі: стан, проблеми, перспективи //Зовнішні справи.-2012.- № 8-9.

15. Фесенко М. Цей багатополюсний світ (формування сучасної системи міжнародних відносин) //Політика і час.-2005.-№12.

16. Ціватий В., Чекаленко Л. Європейське перехрестя безпеки: завдання Вишеграду // Зовнішні справи. – 2013. – № 8.

17. Чекаленко Л. ЄврАзЕС-ОДКБ-ШОС: союзники чи конкуренти? // Зовнішні справи. - 2012. - №9.

18. Шергін С. Україна, США і ЄС: криза дипломатії доби глобалізації // Зовнішні справи. – 2015. - № 1.

Інформаційні ресурси в інтернет

Європейська історія – http://library.byu.edu/-rdh/
Європейський Союз – http://europa.eu.int
Історія зарубіжних держав – http://www.mavicanet
Історія війн – http://www.militera.lib.ru
Історія США – http://www.msstate.edu/archives/
Мережа міжнародних організацій − http:// www.ned.org
Світова політика − http://www.globalpolicy.org/resource/